

Bijbels dagboek

Opgedragen
aan
Frances Whitehead,
die op 9 april 2006
vijftig jaar
volmaakte als mijn
perfecte, trouwe secretaresse.

Bijbels dagboek

Dagelijkse overdenkingen van Genesis tot Openbaring

John Stott

ark media

Vierde druk, 2017

ISBN 978 90 33800 11 5

NUR 707

BIJBELS DAGBOEK

© 2007 Ark Boeken – VVHS/BKV,

Donauweg 4, 1043 AJ Amsterdam.

www.arkboeken.nl

Geschreven door Dr. John Stott

Vertaling door Dr. Hetty Lalleman

Vormgeving door Hans van Eck, Boskoop

Coverdesign door Studiogearbox.com

Original edition published in English under the title 'Through the Bible Through the Year: Daily

Reflections from Genesis to Revelation' by Candle Books (a publishing imprint of Lion Hudson plc).

Text copyright © 2006 John Stott.

Illustrations copyright © 2006 Fred Apps.

Copyright © Lion Hudson plc/Tim Dowley and Peter Wyart trading as Three's Company.

De bijbelteksten in deze uitgave zijn ontleend aan *De Nieuwe Bijbelvertaling*,

© Nederlands Bijbelgenootschap 2004, tenzij anders vermeld.

Niets in deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Inhoud

Het kerkelijk jaar volgen 7

Dankbetuigingen 10

Deel 1: Van de schepping tot aan Christus: overzicht van het Oude Testament (het leven van Israël) September tot december

Week 1	De schepping	13
Week 2	De instelling van werk en huwelijk	21
Week 3	De zondeval	29
Week 4	Sociaal verval	37
Week 5	De aartsvaders	45
Week 6	Mozes en de exodus	53
Week 7	De Tien Geboden	61
Week 8	Jozua en de Rechters	69
Week 9	De monarchie	77
Week 10	De wijsheidsliteratuur	85
Week 11	De Psalmen	93
Week 12	De profeet Jesaja	101
Week 13	De profeet Jeremia	109
Week 14	De profeten van de ballingschap	117
Week 15	Terugkeer en herstel	125
Week 16	Beelden van de Messias	133
Week 17	De geboorteverhalen	141

Deel 2: Van Kerst tot Pinksteren: overzicht van de evangeliën (het leven van Christus) Januari tot april

Week 18	Reacties op Kerst	151
Week 19	Het viervoudig evangelie van Christus	159
Week 20	De jaren van voorbereiding	167
Week 21	Optreden in het openbaar	175
Week 22	Onderwijs in gelijkenissen	183
Week 23	De Bergrede	191
Week 24	Het Onze Vader	199

Week 25	Het keerpunt	207
Week 26	Discussies met Jezus	215
Week 27	De laatste week	223
Week 28	De bovenzaal	231
Week 29	Het gericht begint	239
Week 30	Het einde	247
Week 31	De zeven kruiswoorden	255
Week 32	De betekenis van het kruis	263
Week 33	Verschijsningen na de opstanding	271
Week 34	De betekenis van de opstanding	279

Deel 3: Van Pinksteren tot de wederkomst: overzicht van Handelingen, de brieven en Openbaring (het leven in de Geest) Mei tot augustus

Week 35	Vorbereiding op Pinksteren	289
Week 36	De eerste christelijke preek	297
Week 37	De kerk in Jeruzalem	305
Week 38	Tegenaanval van de satan	313
Week 39	De fundamenteuten voor wereldzending	321
Week 40	Paulus' zendingsreizen	329
Week 41	De lange reis naar Rome	337
Week 42	De brieven aan de Galaten en de Tessalonicenzen	345
Week 43	De brief van Paulus aan de Romeinen	353
Week 44	De twee brieven aan Korinte	361
Week 45	De drie gevangenisbrieven	369
Week 46	De pastorale brieven	377
Week 47	De brief aan de Hebreëen	385
Week 48	De algemene brieven	393
Week 49	Christus' brieven aan de zeven gemeenten	401
Week 50	De hemelse troonzaal	409
Week 51	Gods rechtvaardige oordeel	417
Week 52	De nieuwe hemel en de nieuwe aarde	425

Het kerkelijk jaar volgen

Uitleg

In 1963 werd in Engeland een commissie ingesteld met afgevaardigden uit acht kerkgenootschappen. Zij bracht een onofficieel rapport uit onder de titel *De kalender en het leesrooster: een heroverweging*. Hierin stond het voorstel om in de adventstijd (december) alle aandacht te vestigen op voorbereidingen voor de eerste komst van Christus, zonder te proberen om zijn beide komsten tegelijkertijd te vieren. Het rooster zou zich uitstrekken tot de zondagen na Pinksteren zodat de cyclus van het kerkelijk jaar min of meer compleet zou zijn.

Sindsdien zijn er nog diverse andere pogingen ondernomen om de kerk een algemeen aanvaarde kalender en een leesrooster te geven, speciaal voor de zondagse erediensten.

Mijn bedoeling met dit boek is echter om een hulpmiddel te bieden voor het persoonlijk geloofsleven. Het is bedoeld om ons te helpen om ieder jaar de complete verhaallijn door de hele Bijbel te herhalen, van de schepping in Genesis tot de voleinding in Openbaring, ongeacht of we bij een zogeheten liturgische kerk horen of niet. Wanneer we het kerkelijk jaar op deze manier bekijken valt het bovendien als vanzelf uiteen in drie even lange perioden van vier maanden.

De eerste periode loopt van begin september, het moment waarop het kerkelijk jaar van de Oosters Orthodoxe kerken begint en waarop veel Europese kerken een oogstdankdienst hebben, tot Kerstmis. Deze periode helpt ons om het verhaal van het Oude Testament te herleven van de schepping tot de geboorte van Jezus Christus.

De tweede periode is van begin januari tot eind april en loopt uit op het pinksterfeest. Deze periode stelt ons in staat om het levensverhaal van Jezus in de evangeliën mee te beleven, van zijn geboorte, via zijn openbare optreden, tot zijn dood, opstanding en hemelvaart, en de gave van de heilige Geest.

De derde periode loopt van begin mei tot eind augustus en bestaat uit de weken na Pinksteren. Deze periode stelt ons in staat om het verhaal van Handelingen opnieuw te beleven en om ons te herinneren dat de heilige Geest zowel Gods kracht is voor het leven nu als zijn onderpand voor onze uiteindelijke erfenis wan-

neer Christus terugkeert. In deze periode denken we over het leven als christen en over de christelijke hoop die in de brieven en Openbaring worden beschreven.

Zo bestaat de kerkelijke kalender uit drie perioden; de Bijbel zelf kan in drieën worden verdeeld; en we zien dat de almachtige God zich heeft geopenbaard in drie Personen, de Vader, de Zoon en de heilige Geest.

Bovendien kunnen deze drie drietallen op elkaar worden gelegd in een gezonde trinitarische structuur die de hele bijbelse verhaallijn dekt. In de eerste periode (september – december) denken we na over het werk van God de Vader en over de voorbereiding van zijn volk op de komst van de Messias door het oude verbond. In periode twee (januari – april) denken we na over het werk van God de Zoon en over zijn reddende optreden waarover de evangeliën ons vertellen. In periode drie (mei – augustus) denken we na over het werk van God de heilige Geest en over zijn activiteit zoals die beschreven is in Handelingen, de brieven en het boek Openbaring.

Wanneer we ons elk jaar dit goddelijke verhaal herinneren, het meebelevan en het vieren, zal dat ons tot een gezond en uitgebalanceerd trinitarisch geloof brengen. Onze vertrouwdheid met de hoofdlijnen en de inhoud van de Bijbel zal toenemen. We zullen ook meer vertrouwen op de God van de geschiedenis, die bezig is geweest en nog steeds bezig is om tot zijn doel te komen voor, tijdens en na het aardse leven van onze Heer Jezus Christus, totdat Hij komt in macht en heerlijkheid.

Opmerking over Pasen

De tekst van dit boek is zo geordend dat de gebruiker bij elk van de drie delen kan beginnen te lezen.

Het is bijvoorbeeld logisch om te beginnen met het hoofdstuk over de schepping in week 1 (september) en om zo het bijbelverhaal van begin tot eind te volgen. Maar andere lezers zullen willen wachten tot december/januari om te beginnen met 'De geboorteverhalen' in week 17.

Een derde mogelijkheid is om te beginnen in maart/april. Doordat Pasen steeds op een andere datum valt (in de vijf weken tussen 22 maart en 25 april) kunnen we die niet vastleggen, evenmin als de datum van andere christelijke feestdagen die worden bepaald door de paasdatum.

De beste manier om gelijke tred te houden met het kerkelijk jaar is om de datum van Pasen vast te stellen in het jaar waarin u dit boek gebruikt. Tijdens de twee weken voor Pasen kunnen we de meditaties in week 31 (De zeven kruiswoorden) en week 32 (De betekenis van het kruis) lezen. Op Pasen zelf en in de week erna

kunnen we de meditaties lezen van week 33 (De verschijningen), en in de daarop volgende week de meditaties voor week 34 (De betekenis van de opstanding).

Op deze manier zullen we tijdens de belangrijke weken voor en na Pasen de passende teksten en overdenkingen lezen. We kunnen dan losse en overgebleven overdenkingen inpassen in de gaten die overblijven, en op het juiste moment stilstaan bij Hemelvaartsdag (veertig dagen na Pasen) en Pinksteren (tien dagen daarna). De zondag van de Drie-eenheid, altijd de eerste zondag na Pinksteren, is het hoogtepunt.

Dankbetuiging

Ik ben dank verschuldigd aan Lion Hudson en Baker Books, de oorspronkelijke uitgevers van dit boek, en vooral aan Tim Dowley en Peter Wyart van Three's Company voor het ontwerp, en aan de illustrator Fred Apps.

Ik dank Matthew Smith, mijn studieassistent van 2002 tot 2005, voor zijn zorgvuldige lezing van de hele tekst en voor zijn talrijke suggesties voor verheldering en verbetering.

Maar ik sta vooral in het krijt bij Frances Whitehead, die niet alleen het zoveelste handschrift uittypete maar die in april 2006 vijftig geweldige jaren volmaakte als mijn perfecte secretaresse.

John Stott
September 2005

VAN DE SCHEPPING TOT AAN CHRISTUS

OVERZICHT VAN HET OUDE TESTAMENT
(HET LEVEN VAN ISRAËL)

— SEPTEMBER TOT DECEMBER —

Ons gewone jaar begint op 1 januari, maar het kerkelijke jaar begint met advent (eind november of begin december).

In dit dagboek haal ik advent nog weer drie maanden naar voren omdat dat ons een veel langere tijd geeft als voorbereiding op kerst, maar ook omdat het jaar dan in drie gelijke perioden van elk vier maanden kan worden verdeeld. Het is geweldig om zo vier maanden te hebben waarin we ons met het hele Oude Testament kunnen bezighouden, vanaf de schepping tot aan Christus.

We richten onze aandacht in de eerste week uiteraard op Genesis 1, de schepping. Als de lezer liever het nieuwe jaar begint met de geboorte van Christus is dat echter ook goed mogelijk.

Week 1: De schepping

'Niets is mooier en nuttiger dan het boek Genesis,' schreef Luther. Ik denk dat we het hiermee wel eens kunnen zijn. Er schuilt in dit boek inderdaad een grote schoonheid; bovendien is het enorm bruikbaar in praktisch opzicht. Hier worden, met name in de eerste hoofdstukken, de belangrijkste beginselen neergelegd van wat de Bijbel ons leert: de heerschappij van God als Schepper, de macht van zijn woord, de oorspronkelijke verhevenheid van de mens, man en vrouw, geschapen naar zijn beeld en gelijkenis, aan wie het rentmeesterschap over de aarde is gegeven, de gelijkwaardigheid en het aanvullende karakter van de beide seksen, de goedheid van de schepping, de waarde van werk en het ritme van werk en rust. Deze centrale waarheden worden allemaal als massieve stenen aan het begin van Genesis neergelegd. Ze vormen de fundering waarop de hele structuur van de Bijbel wordt gebouwd.

Zondag: Het initiatief van de Schepper

Maandag: Van chaos tot kosmos

Dinsdag: Licht uit het duister

Woensdag: De soberheid van het scheppingsverhaal

Donderdag: Het beeld van God

Vrijdag: Seksualiteit

Zaterdag: Rust op de sabbat

In het begin schiep God de hemel en de aarde.

Genesis 1:1

De eerste paar woorden van de Bijbel vormen een onmisbare inleiding op het geheel. Ze vertellen ons dat we God nooit vóór kunnen zijn of Hem kunnen verrassen. Hij is er namelijk altijd, 'in het begin'. Het initiatief voor elke handeling ligt bij Hem.

Dit geldt in het bijzonder voor de schepping. Christenen geloven dat er niemand buiten God om was toen Hij begon met zijn scheppingswerk. In het verhaal van Genesis 1 komt het feit dat alles om God draait prominent naar voren. God is van bijna ieder werkwoord het onderwerp. 'God zei' komt tien keer voor en 'God zag dat het [zeer] goed was' zeven keer.

We hoeven niet te kiezen tussen Genesis 1 en de huidige kosmologie of sterrenkunde. De Bijbel is nooit door God bedoeld als wetenschappelijk handboek. Sterker nog: het moet voor lezers van Genesis 1 duidelijk zijn dat het hier om een kunstig, schitterend gedicht gaat. Beide verhalen over de schepping (het wetenschappelijke en het poëtische) zijn waar. Ze komen alleen vanuit verschillende hoeken en vullen elkaar aan.

Wanneer de Apostolische Geloofsbelijdenis ons geloof bevestigt in 'God de Vader, de Almachtige', verwijst dit niet zozeer naar zijn almacht als wel naar het feit dat Hij bestuurt wat Hij gemaakt heeft. Wat Hij geschapen heeft onderhoudt Hij ook. Hij is aanwezig in zijn wereld en houdt deze voortdurend in stand, geeft er leven aan en ordent alle dingen. Hij laat de zon schijnen en de regen vallen. Hij voedt de vogels en bekleedt de bloemen. Nogmaals: dit is poëzie, maar het is waar.

Daarom is het wijs en verstandig wanneer kerken een jaarlijkse dankdienst voor de oogst houden en wanneer christenen danken voor de maaltijd. Dat is goed, en het helpt ons ook om zo regelmatig te erkennen dat wij van onze trouwe Schepper en Onderhouder afhankelijk zijn voor het leven en alle dingen.

Om verder te lezen: Matteüs 5:43-45 en 6:25-34

De aarde was nog woest en doods, en duisternis lag over de oervloed, maar Gods geest zweefde over het water.

Genesis 1:2

Hoewel Jesaja ons verzekert: 'niet als chaos schiep hij de aarde, maar om te bewonen heeft hij haar gevormd' (Jes. 45:18), was de aarde eerst leeg, vormloos, donker en onbewoonbaar. Stap voor stap zien we in Genesis 1 hoe God de wanorde en de chaos vermindert, zodat er steeds meer orde en kosmos ontstaat. De auteur van Genesis 1 begreep kennelijk dat de schepping een proces was, zij het dat de duur ervan niet vaststond.

Dit proces wordt levendig beschreven in vers 2. Sommige vertalers zien het als een verwijzing naar een onpersoonlijk fenomeen, zoiets als een storm op zee. De New Jerusalem Bible geeft het bijvoorbeeld zo weer dat er een 'goddelijke wind over de wateren waait'. Maar ik ben het met andere uitleggers eens dat er in dit verband niet verwezen wordt naar de wind maar naar de persoon van de heilige Geest zelf, van wie de scheppende activiteit vergeleken wordt met een vogel die boven haar jongen vliegt.

Vervolgens zinspeelt de auteur ook nog op het Woord van God door te schrijven: 'En God zei'. In Psalm 33:9 staat: 'want hij sprak en het was er...'. Het lijkt mij geen inlegkunde als we hier een verwijzing naar God de Vader zien, naar zijn Woord, en naar zijn Geest. Met andere woorden: naar de Drie-eenheid.

In deze tijd waarin vaak overmatig veel nadruk wordt gelegd op een van de Personen van de Godheid, is het een gezonde zaak om terug te blijven keren naar de drie Personen. Ja, het is belangrijk om op te merken dat de Bijbel vanaf de allereerste verzen getuigt van de Drie-eenheid. Aan het begin van onze bestudering van de Bijbel mogen we met blijdschap erkennen dat we trinitarische christenen zijn, christenen die geloven in de Drie-eenheid.

Om verder te lezen: Psalm 104:29-31

God zei: 'Er moet licht komen,' en er was licht.

Genesis 1:3

Het kleine gebied van Israël zat klem tussen het machtige rijk Babel in het noorden en dat van Egypte in het zuiden. In die beide landen was een vorm van aanbedding van zon, maan en sterren populair. In Egypte was het centrum van de cultus van de zon de plaats On, waarvan de Griekse naam Heliopolis luidde, 'de stad van de zon', een paar kilometer buiten Caïro. In Babylon hadden sterrenkundigen reeds uitgebreide berekeningen ontwikkeld om de bewegingen van de vijf planeten die ze kenden te beschrijven. Ook begonnen ze al kaarten te maken van de hemel.

Daarom is het helemaal niet zo verrassend dat veel leiders in Israël onder invloed kwamen van dit soort religies om hen heen. Toen Ezechiël dus vijftig mannen zag, zo beschrijft hij, die 'met hun rug naar de tempel' stonden 'met hun gezicht naar het oosten, en ze bogen zich in aanbedding neer voor de zon' (Ez. 8:16), schrok hij enorm.

Ook Jeremia veroordeelde de leiders van het volk omdat ze 'de zon, de maan en het sterrenleger aan de hemel' dienden (Jer. 8:2).

Tegen deze achtergrond van afgoderij moeten we Genesis 1 lezen en uitleggen. De Egyptenaren en de Babyloniërs aanbaden de zon, de maan en de sterren; de auteur van Genesis benadrukt dat deze geen goden zijn die men moet aanbidden maar dingen die door de ene ware God zijn geschapen.

God beloofde Abraham zoveel nakomelingen 'als er sterren aan de hemel zijn en zandkorrels op het strand langs de zee' (Gen. 22:17). Het opmerkelijke is dat de vergelijking van zand en sterren behoorlijk precies is als we in aanmerking nemen wat wij nu weten over zo'n honderd miljard sterren in ons sterrenstelsel en over nog miljarden andere sterrenstelsels miljarden lichtjaren bij ons vandaan.

De apostel Paulus vatte Gods koninklijke fiat 'er moet licht komen' op als een model voor wat er bij de nieuwe schepping gebeurt. Hij vergelijkt het omgekeerde hart van de mens met de duistere oerchaos en de wedergeboorte met Gods scheppende bevel 'er moet licht komen'. Dit was in elk geval zijn eigen ervaring. 'De God die heeft gezegd: "Uit de duisternis zal licht schijnen," heeft in ons hart het licht doen schijnen om ons te verlichten met de kennis van zijn luister, die afstraalt van het gezicht van Jezus Christus' (2 Kor. 4:6).

Om verder te lezen: 2 Korintiërs 4:3-6

God zei: 'Er moet... komen...' En zo gebeurde het. En God zag dat het goed was.

(Gen. 1:6, 9-10)

Er wordt vaak beweerd dat er opvallende parallellen zijn tussen de scheppingsmythen uit het Oude Nabije Oosten (in het bijzonder het Babylonische epos 'Enuma Elisj') en het bijbelse scheppingsverhaal in Genesis 1. Wat echter vooral opvalt bij de Babylonische en de bijbelse verhalen is niet waarin ze op elkaar lijken maar waarin ze verschillen. In plaats van het Babylonische verhaal te kopiëren bekritiseert Genesis 1 de belangrijkste godsdienstige elementen ervan en stelt deze ter discussie. In de Babylonische mythen kibbelen en vechten de goden met elkaar. Ze zijn amoreel en zijn onberekenbaar. Mardoek, de meest verheven godheid, valt de moedergodin Tiamat aan en doodt haar. Hij deelt haar lichaam vervolgens in tweeën waarbij de ene helft de lucht wordt en de andere helft de aarde. Het is een opluchting om vanuit dit primitieve polytheïsme naar het moreel hoogstaande monotheïsme van Genesis 1 te gaan. Daarin wordt de hele schepping aan het bevel van de enige ware, heilige God toegeschreven.

Volgens het boek Openbaring richt de eeuwige lofprijzing in de hemel zich ook op de Schepper:

'U komen alle lof, eer en macht toe, Heer, onze God,
want u hebt alles geschapen:
uw wil is de oorsprong
van alles wat er is'

Openbaring 4:11

Natuurwetenschappers zullen doorgaan met hun onderzoek van de oorsprong, de aard en de ontwikkeling van het heelal. Maar theologisch gesproken is het voor ons voldoende om te weten dat God alle dingen door zijn wil heeft geschapen; die wil wordt uitgedrukt in zijn eenvoudige maar majestueuze Woord. Want dat is het herhaalde refrein van Genesis 1: 'God zei...' Bovendien zag God 'dat het goed was' toen Hij bezag wat Hij had gemaakt. Daarom mogen wij ons verheugen in al Gods geschapen werk, of dat nu eten of drinken is, huwelijk of gezin, kunst of muziek, vogels, andere dieren, vlinders, en daarnaast nog veel meer dingen.

Alles wat God geschapen heeft is goed. Niets hoeft te worden verworpen als het onder dank wordt aangenomen...

1 Timoteüs 4:4

Om verder te lezen: Jeremia 10:12-16